

บทความวิจัย (ก.ค. – ธ.ค. 2563)

พฤติกรรม การเลือกตั้งของประชาชนในเขตจังหวัดอุบลราชธานี

อุดม กองทองกาย,

คณะบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น E-mail: udom.k@gmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์วิจัยเพื่อศึกษาระดับพฤติกรรม การเลือกตั้งของประชาชนในเขตจังหวัดอุบลราชธานีและเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล โดยผู้วิจัยสร้างและพัฒนาแบบสอบถามจำนวน 27 ข้อขึ้นมาใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างจำนวน 382 คนที่เป็นประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตจังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 382 คน วิเคราะห์ผลโดยสถิติวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าเฉลี่ย t-test F-test

ผลวิจัยพบว่า ระดับพฤติกรรมในการเลือกตั้งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งในภาพรวมและองค์ประกอบมีความแตกต่างของค่าเฉลี่ยจำแนกตามเพศเท่านั้นแสดงว่าไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 การนำไปใช้ประโยชน์ด้านการพัฒนาการเลือกตั้งนั้นแนะนำให้หน่วยงานของรัฐควรมีการประชาสัมพันธ์โดยผ่านสื่อที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนมากขึ้น เช่น การใช้สื่อออนไลน์

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำ, ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง, ความต้องการจำเป็น

Received: December 4,2020, Revised December 11,2020, Accepted December 15,2020

People Voting Behavior in Ubonratchathanee Province

Udom Kongtongkai, Faculty of Graduate School,
The Eastern University of Management and Technology, E-mail: suwat.29012505@gmail.com

Abstract

The objective of this research is to study the level of people voting behavior in Ubonratchathanee province and the comparative of the means different of personal factors. The researcher designed and developed 27 items of a questionnaire for collecting 382 respondents from the people in Ubonratchathanee province. The statistical analysis are means, standard deviation, and t-test, F-test.

The results show the means of political behavior is high level for all components. The means different of personal factors in case of gender only contributed statistically significant different at .05. This might be useful for development of voting regarding to government organization must shows more public relation with people such as online communication.

Keywords: *Leadership, Transformational Leadership, priority needs*

คำขอบคุณ: งานวิจัยนี้ได้รับการสนับสนุนจากคณะบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น

บทนำ

การส่งเสริมการปกครองในระบอบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมถือเป็นสถาบันที่ทำหน้าที่ให้การศึกษาฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับระบอบประชาธิปไตยกับประชาชนโดยให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการกิจของท้องถิ่นและเกิดความสำนึกในสิทธิหน้าที่ของตนเองที่มีต่อชุมชนหน้าที่พลเมืองอันจะนำไปสู่การปกครองตนเองในที่สุดจึงกล่าวได้ว่าการปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นการปกครองของประชาชนโดยประชาชนและมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุดโดยมีตัวแทนของประชาชนเข้าไปทำหน้าที่ในองค์กรที่เรียกว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะทำภารกิจเพื่อตอบสนองปัญหาและความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้ตรงตามเป้าหมายและมีประสิทธิภาพมากที่สุดการเลือกตั้งมีความสำคัญอย่างยิ่งเนื่องจากการแสดงออกทางด้านสิทธิเสรีภาพทางความคิดของประชาชนที่ต้องการตัวแทนของตนเองให้มันนโยบายในการบริหารในรูปแบบใดต้องให้มีการพัฒนาไปในทิศทางใดและต้องการผู้แทนของตนเองที่มีลักษณะเช่นใดการเลือกตั้งเป็นกลไกการใช้อำนาจอธิปไตยโดยการไปใช้สิทธิเลือกตั้งผู้แทนที่มีนโยบายตรงกับความต้องการของตนเอง(ลิขิต ธีรเวคิน, 2554) การปกครองในระบอบประชาธิปไตยเป็นการปกครองที่อำนาจสูงสุดเป็นของประชาชนประชาชนจึงควรเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองประเทศ แต่ในทางปฏิบัติเป็นไปไม่ได้ที่ทุกคนจะทำหน้าที่เป็นผู้ปกครองตนเองโดยตรงจึงต้องใช้ระบบตัวแทนโดยให้ประชาชนเลือกตั้งผู้แทนไปทำหน้าที่แทนตนเองแบบมีเงื่อนไขระยะเวลาคราวละสี่ปี หากปฏิบัติหน้าที่ไม่ดีไม่มีประสิทธิภาพก็จะเลือกคนอื่นที่ดีกว่าการเลือกตั้งครั้งต่อไปสภาผู้แทนราษฎรจึงเป็นสถาบันทางการเมืองที่สำคัญเพราะเป็นศูนย์กลางที่เป็นตัวแทนของประชาชนทั้งประเทศในการปกครองประเทศ(นิธิ เอียวศรีวงศ์, 2550)

สำหรับการเลือกตั้งมีความสำคัญมากในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยเพื่อให้การเลือกตั้งบรรลุวัตถุประสงค์ตามเจตนารมณ์ของระบอบการปกครองจึงต้องมีการปฏิรูประบบการเลือกตั้งให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทางสังคมเศรษฐกิจและการเมืองในปัจจุบันการซื้อเสียงยังคงเป็นปัญหาที่สำคัญและเป็นไปไม่ได้ที่คณะกรรมการการเลือกตั้ง (นิธิเอียวศรีวงศ์, 2550) การที่ประชาชนซึ่งจะเป็นผู้กำหนดอนาคตทางการเมืองของตนด้วยการเลือกหรือไม่เลือกตนกลับมาทำหน้าที่ผู้แทนอีกตั่งนั้นการเลือกตั้งจึงมีผลกระทบต่อการพัฒนาทางการเมืองโดยประชาชนจะสำนึกถึงความจำเป็นในการปฏิบัติหน้าที่พลเมืองซึ่งต้องมีส่วนร่วมในการเลือกผู้แทนเลือกรัฐบาลการเลือกตั้งมีความสำคัญมากในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยพฤติกรรมกรรมการลงคะแนนเลือกตั้งเป็นพฤติกรรมทางการเมืองอันเป็นรูปแบบของการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างหนึ่งการศึกษาพฤติกรรมกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งในระบบการเมืองต่าง ๆ นั้นแง่มุมหนึ่งนับได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของความพยายามที่จะทำความเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยเพราะความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนกับกระบวนการปกครองได้รับการกล่าวถึงว่าเป็นหัวใจของกิจกรรมทางการเมืองทุกระบบโดยเฉพาะอย่างยิ่งในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยนักรัฐศาสตร์หลายท่านได้ให้ข้อสังเกตว่าการเลือกตั้งในปัจจุบันนับวันแต่จะมีความซับซ้อนหรือมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องมากขึ้นมีการใช้เทคนิคและกลยุทธ์ต่าง ๆ เพื่อมุ่งหมายชัยชนะทางการเมืองมากขึ้นรวมทั้งมีการใช้เงินในการเลือกตั้งเป็นจำนวนมากนักรัฐศาสตร์ได้พยายามศึกษาว่าอะไรเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง(สมพันธ์เดชะอริก และคณะ, 2550)

วัลลภรัฐฉัตรานนท์ (2559)การเลือกตั้ง เป็นกระบวนการวินิจฉัยสั่งการอย่างเป็นทางการซึ่งประชาชนเลือกปัจเจกบุคคลเพื่อดำรงตำแหน่งทางการเมืองการเลือกตั้งเป็นกลไกปกติที่ใช้ในระบอบประชาธิปไตยแบบมีผู้แทน ขณะที่ อัษฎางค์ ปาณิกบุตร (2548) กล่าวว่า การเลือกตั้ง คือ จุดเริ่มต้นของกระบวนการประชาธิปไตยซึ่งจะนำไปสู่กระบวนการประชาธิปไตยอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นการเลือกรัฐบาลหรือฝ่ายบริหาร การออกกฎหมายโดยฝ่ายนิติบัญญัติเพื่อให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ ฯลฯ การเลือกตั้งเป็นวิธีการหนึ่งที่ทำให้คนส่วนใหญ่ของประเทศได้มีส่วนร่วมในการปกครองประเทศเป็นการมอบอำนาจอธิปไตยของราษฎรแต่ละคนให้ให้ผู้แทนของตนนำไปใช้ในการปกครองประเทศเนื่องจากเราไม่สามารถให้ประชาชนทุกคนมีส่วนร่วมในการปกครองประเทศ ส่วน สมบัติ อารังอัญวงศ์ (2558) กลับอธิบายว่า การเลือกตั้ง คือ การที่ราษฎรใช้สิทธิของตนเองลงคะแนนเสียงเลือกตัวแทนเพื่อทำหน้าที่แทนตนในการปกครองแต่ละระดับของประเทศ เช่น การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรการเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัด แต่อย่างไรก็ตาม ประจักษ์ ก้องกีรติ (2555) กลับอธิบายว่า การเลือกตั้งที่เป็นประชาธิปไตยนั้นต้องเป็นการเลือกตั้งโดยเสรีกล่าวคือต้องเปิดกว้างให้อิสระในการตัดสินใจทั้งในแง่ของผู้สมัครและผู้ออกเสียงทั้งนี้ต้องเป็นไปโดยบริสุทธิ์และยุติธรรมไม่มีการชี้นำหรือบังคับให้เลือกทำนองเดียวกันที่ นิธิ เอียวศรีวงศ์ (2550) อธิบายว่า การเลือกตั้ง คือ กิจกรรมที่ประชาชนแสวงหาทางเลือกในการปกครองและบำบัดความต้องการของตนเองเป็นกิจกรรมทางการเมืองที่ประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยได้มีส่วนร่วมทางการเมืองอันเป็นกลไกที่แสดงออกซึ่งเจตจำนงของประชาชน รวมถึง ภูสิทธิ์ ชันติกุล(2553) ได้แย้งว่า การเลือกตั้ง หมายถึง วิธีการที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งใช้สิทธิของตนในการเลือกตัวแทนของตนเองไม่ว่าจะเป็นบุคคลคนเดียวหรือเป็นคณะบุคคลหรือเป็นพรรคการเมืองโดยมุ่งหมายจะให้เป็นตัวแทนในการกิจอย่างใดอย่างหนึ่งในนามของตนเอง

เพราะฉะนั้น จึงสรุปได้ว่า การเลือกตั้ง หมายถึง กระบวนการวินิจฉัยสั่งการอย่างเป็นทางการซึ่งประชาชนเลือกปัจเจกบุคคลเพื่อดำรงตำแหน่งทางการเมือง การเลือกตั้งเป็นกลไกปกติที่ใช้ในระบอบประชาธิปไตยแบบมีผู้แทน การเลือกตั้งคือการที่ราษฎรใช้สิทธิของตนเองลงคะแนนเสียงเลือกตัวแทนเพื่อทำหน้าที่แทนตนในการปกครองแต่ละระดับของประเทศ เช่นการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรการเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัด

วัตถุประสงค์วิจัย

- 1) เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมทางการเมืองในการเลือกตั้งของประชาชนในเขต จังหวัดอุบลราชธานี
- 2) เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมทางการเมืองในการเลือกตั้งของประชาชนในเขตตำบลสารภีจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
- 3) เพื่อเสนอแนะแนวทางการสร้างพฤติกรรมทางการเมืองในการเลือกตั้งของประชาชนในเขตจังหวัดอุบลราชธานี

วิธีวิจัย

งานวิจัยเชิงปริมาณนี้ ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามขึ้นมาเป็นเครื่องมือวิจัยด้วยตนเอง จำนวน 27 ข้อ ก่อนนำมาทดสอบคุณภาพแบบสอบถาม ได้ค่าความตรงเท่ากับ KMO .86 และความเชื่อมั่นตามค่า Alpha .94 หลังจากนั้น ผู้วิจัยนำไปรวบรวมความเห็นของประชาชน ที่มีสิทธิออกเสียง ในเขตจังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 382 คน สำหรับนำกลับมาวิเคราะห์ผลด้วยสถิติ t-test และ F-test เพื่อนำผลไปรายงานวิจัย

ผลวิจัยและอภิปรายผล

ผลวิจัยค้นพบว่ากลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ มีจำนวน 382 คน โดยส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (54.7 %) มีสถานภาพสมรส (47.4 %) มีระดับการศึกษาในมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า (56.8%) มีอายุระหว่าง 26-40 ปี (39.5 %) รายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 8,000 บาท (53.7%) และอาชีพเกษตรกร (33.5%)

ส่วน ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพบว่า พฤติกรรมทางการเมือง และองค์ประกอบ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 3.62 (SD. .526) โดยเรียงลำดับ จากมากไปหาน้อยได้ว่า 1) ด้านการมีอิสระการตัดสินใจมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.67 (SD. .682) 2) ด้านเป็นรูปแบบของการมีส่วนร่วมทางการเมืองมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.62 (SD. .608) 3) ด้านเป็นกระบวนการวินิจฉัยสั่งการอย่างเป็นทางการมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.60 (SD. .654) 4) ด้านการที่ราษฎรใช้สิทธิของตนเองในการเลือกตัวแทนมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.53 (SD. .739)

ขณะที่ ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย พบว่า การจำแนกตัวแปรต้นตามเพศ มีความแตกต่างของค่าเฉลี่ย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เพียงตัวแปรเดียวเท่านั้น เพราะฉะนั้น สิ่งที่ค้นพบนี้ สังเกตได้ว่ากลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมทางการเมืองในการเลือกตั้ง เช่น ด้านการมีอิสระในการตัดสินใจ ด้านเป็นรูปแบบของการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างหนึ่ง ด้านเป็นกระบวนการวินิจฉัยสั่งการอย่างเป็นทางการด้านการที่ราษฎรใช้สิทธิของตนเองในการเลือกตัวแทนโดยมีองค์ประกอบทั้ง 4 ด้าน ซึ่งมีค่าเฉลี่ยทุกองค์ประกอบอยู่ในระดับมากซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของศุทธิกานต์มีจัน (2555) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง พฤติกรรมทางการเมืองและการตัดสินใจเกี่ยวกับการซื้อเสียงของเขตจังหวัดภาคอีสาน:กรณีตัวอย่างจังหวัดมหาสารคามบทความนี้เป็นการทบทวนการศึกษาเรื่องการซื้อเสียงในฐานะปัญหาของพฤติกรรมการเลือกตั้งซึ่งในปัจจุบันมีสถานะเป็นทฤษฎีพื้นฐานในการอธิบายและให้คุณค่าต่อคะแนนเสียงที่แตกต่างกันระหว่างเมืองและชนบทโดยการนำเสนอผลการสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับการซื้อสิทธิขายเสียงของกลุ่มตัวอย่างซึ่งได้ใช้เขตจังหวัดมหาสารคามเป็นกรณีศึกษาผลการศึกษาพบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งและการให้ความสำคัญต่อการซื้อเสียงของประชาชนแตกต่างไปจากงานวิจัยหลายฉบับที่ผ่านมา กล่าวคือ ผลการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างพบว่าปัจจุบันสิ่งที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้สมัครรับเลือกตั้งของประชาชนนั้นได้แก่คุณลักษณะส่วนตัวของผู้สมัครและนโยบายพรรคโดยประชาชนซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งด้วยตนเองมากกว่า อาศัยเสียงจ้างหรือได้รับอิทธิพลจากใครเป็นสำคัญอีกทั้งยังมีทัศนคติต่อการซื้อเสียงในเชิงลบนอกจากนี้ ผลการศึกษายังชี้ให้เห็นว่า กฎหมายและองค์กรที่บังคับใช้กฎหมายนั้นไม่ใช่เงื่อนไขหรือกลไกที่ช่วยลดหรือแก้ปัญหาเรื่องการซื้อเสียงได้ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนุกูลขึ้นพัก และคณะ (2561) ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง พฤติกรรมของผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีต่อการเลือกตั้งตามระบอบประชาธิปไตยในตำบลเขาพระอำเภอรัตนภูมิจังหวัดสงขลาการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมของผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีต่อการเลือกตั้งตาม

ระบอบประชาธิปไตยในตำบลเขาพระอำเภอรัตนภูมิจังหวัดสงขลาเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณจากกลุ่มตัวอย่างผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวน 100 คนผลการวิจัยพบว่าในประเด็นการใช้สิทธิเลือกตั้งด้านการลงคะแนนเสียงและระยะเวลาการตัดสินใจเลือกตั้งความคิดเห็นของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งโดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย ($X = 3.73$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่าพฤติกรรมของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในตำบลเขาพระอำเภอรัตนภูมิจังหวัดสงขลาความคิดเห็นด้านการลงคะแนนเลือกตั้งมีระดับมากที่สุด ($X = 4.00$) รองลงมาด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง ($X = 3.68$) และด้านระยะเวลาการตัดสินใจเลือกตั้ง ($X = 3.50$) ข้อเสนอแนะหน่วยงานภาครัฐควรมีการประชาสัมพันธ์เพิ่มขึ้นส่วนช่องทางการสื่อสารต่างๆให้ประชาชนได้รับทราบแนวปฏิบัติกฎระเบียบในการเลือกตั้งและประชาธิปไตยในการเลือกตั้งและยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ นุชปภาดาธนวโรดม (2557) ได้ทำวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์จังหวัดนครสวรรค์การวิจัยครั้งนี้มีผลการวิจัยพบว่าความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครสวรรค์จังหวัดนครสวรรค์โดยรวมอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย 3.78 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสรุปได้ดังนี้ 1) ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้งอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย 3.77 2) ด้านการลงคะแนนเลือกตั้งอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย 4.09 และ 3) ด้านระยะเวลาการตัดสินใจเลือกตั้งอยู่ในระดับปานกลางมีค่าเฉลี่ย 3.46 ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัยเพศและรายได้ไม่พบความแตกต่างกันซึ่งเป็นการปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ส่วนอายุสถานภาพการศึกษาและอาชีพพบความแตกต่างกันเป็นการยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ข้อเสนอแนะควรทำการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้งทั้งผู้บริหารและสมาชิกสภาเทศบาลควรทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งผู้บริหารและสมาชิกสภาเทศบาลควรทำการศึกษาพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในลักษณะเดียวกันในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นและควรทำการศึกษาเกี่ยวกับนโยบายของผู้สมัครรับเลือกตั้งทั้งผู้บริหารและสมาชิกสภาเทศบาล

ดังนั้น พฤติกรรมการเลือกตั้ง ของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ในเขตจังหวัดอุบลราชธานี สามารถนำไปใช้ เป็นแบบอย่างของการใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชนโดยทั่วไปได้ โดยเฉพาะ ความเป็นอิสระในการตัดสินใจ

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คณะกรรมการที่เกี่ยวข้องในการเลือกตั้งควรเข้าใจพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไปครั้งที่ผ่านมามีความเข้าใจบริบทการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนผ่านทางการเลือกตั้งว่าประชาชนเข้าใจการเลือกตั้งคือสิ่งที่สำคัญต่อประชาชนเอง

เอกสารอ้างอิง

- นุกูล ชื่นพัก วรลักษณ์ลิขิตศศิวิมลและจิราพรพลอดนัย.(2561).เรื่องพฤติกรรมของผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีต่อการเลือกตั้งตามระบอบประชาธิปไตยในตำบลเขาพระอำเภอรัตนภูมิจังหวัดสงขลามหาวิทยาลัยหาดใหญ่ การประชุมหาดใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติครั้งที่ 9.
- นุชปภาดาธนวโรดม. (2557). เรื่อง พฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์จังหวัดนครสวรรค์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พุทธศักราช๒๕๕๗.
- นิธิ เอียวศรีวงศ์. (2550). เอกสารประกอบการแสดงปาฐกถาพิเศษ “วัฒนธรรมทางการเมืองไทย” ใน เอกสารการประชุมวิชาการสถาบันพระปกเกล้า ครั้งที่ 9 เรื่อง วัฒนธรรมการเมือง จริยธรรม และการปกครอง. กรุงเทพฯ:ศูนย์การพิมพ์แก่นจันทร์.
- ภูสิทธิ์ ชันติกุล. (2553). รายงานการวิจัยเรื่องรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเขตคูสิต. กรุงเทพมหานคร.
- ลิขิต ธีรเวคิน. (2554).ประชาธิปไตยไทย ปัญหา อุปสรรคและการพัฒนา ชื่อวารสาร : รัฐสภาสาร ปีที่ : 59 ฉบับที่ : 6 เลขหน้า : 100-133 ปีพ.ศ. : 2554.

วัลลภ รัฐฉัตรานนท์.(2559).ชื่อเรื่อง,นักการเมืองถิ่นจังหวัดหนองบัวลำภู / วัลลภ รัฐฉัตรานนท์. Dewey Call #, 342.2092 ว117น 2559. ผู้แต่ง, วัลลภ รัฐฉัตรานนท์.

สมบัติ อารังธัญวงศ์. (2558).เรื่อง การเมือง : แนวความคิดและการพัฒนาJA 71 ส254ก 2558 ครั้งที่พิมพ์ พิมพ์ครั้งที่ 22 กรุงเทพฯ : โครงการเอกสารและตำรา คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2558.

อัษฎางค์ ปาณิกบุตร. (2548). สิทธิและเสรีภาพของพลเมือง” ในการเมืองการปกครองไทยตามรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน.

กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์วี.เจ.พรินต์.